

Sygn. akt I C 2356/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu - Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – SSO Ewa Lisowiec

Protokolant - sekretarz sądowy Joanna Lubańska

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2018 r. w Toruniu

sprawy z powództwa P. C. (1)

przeciwko M. W. (1), T. P. (1) i B. J. (1)

o zapłatę

I. zasądza solidarnie od pozwanych M. W. (1) i T. P. (1) na rzecz powoda P. C. (1) kwotę 337.408,05 (trzysta trzydzieści siedem tysięcy czterysta osiem złotych pięć groszy) wraz z odsetkami umownymi w wysokości 7,24% w stosunku rocznym od dnia 9 czerwca 2016r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanej B. J. (1) na rzecz powoda P. C. (1) kwotę 112.469,35 (sto dwanaście tysięcy czterysta sześćdziesiąt dziewięć złotych trzydzieści pięć groszy) wraz z 1/3 odsetek umownych w wysokości 7,24% w stosunku rocznym liczonych od dnia 9 czerwca 2016r. do dnia zapłaty; przy czym należności te płatne są solidarnie z pozwanymi M. W. (1) i T. P. (1) których dotyczy punkt I wyroku,

III. oddala powództwo w stosunku do pozwanej B. J. (1) w pozostałej części

IV. zasądza od pozwanych M. W. (1) i T. P. (1) solidarnie na rzecz powoda kwotę 22.288,00 (dwadzieścia dwa tysiące dwieście osiemdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. zasądza od pozwanej B. J. (1) na rzecz powoda kwotę 7.423,00 (siedem tysięcy czterysta dwadzieścia trzy złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, przy czym kwota ta płatna jest solidarnie z pozwanymi M. W. (1) i T. P. (1), których dotyczy punkt IV wyroku.

Sygn. IC 2356/16

UZASADNIENIE

Do Sądu Okręgowego w Toruniu dnia 24 listopada 2016r. wpłynął pozew P. C. (1) przeciwko pozwanej M. W. (1), T. P. (1) i B. J. (1) o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i zasądzenie solidarnie od pozwanych na jego rzecz kwoty 100.000 zł z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości 7,24% w stosunku rocznym do dnia zapłaty oraz z kosztów procesu.

W uzasadnieniu swego stanowiska powód wskazał, iż w dniu 29 listopada 2005 roku pozwane ad. 1 i 2 oraz M. P. (1) oraz (...) Bank SA w K. - Dom Oddział w Ł. zawarli umowę kredytu hipotecznego nr (...) na kwotę 319.757,58 zł. Jednocześnie ustanowiono dla zabezpieczenia hipotekę do kwoty 534.587,80 zł na nieruchomości położonej w W. – nr KW (...). Dnia 21 11 2011 zawarto aneks do umowy. Dnia 5 11 2013 zmarł kredytobiorca M. P. (1). Spadek po

nim na podstawie ustawy nabyły M. W. (1), T. P. (1) i B. J. (1), każda w 1/3. Dnia 30 marca 2015r. M. W. (1) i T. P. (1) zawarły z Bankiem aneks nr (...) do umowy, który miał na celu restrukturyzację zadłużenia. Z początkiem 2016 r. pozwane przestały regulować zobowiązanie. Dlatego dnia 12 04 2016r. Bank wypowiedział umowę. Stało się ono skuteczne z dniem 9 czerwca 2016r. Na ten dzień dług wynosił 337.408,05 zł. Od tego też dnia zgodnie z § 16 umowy bank otrzymał prawo naliczania odsetek karnych za opóźnienie w wysokości 2-krtności oprocentowania kredytów udzielnych w PLN przy zastosowaniu aktualnego z dnia przewalutowania wskaźnika D. (tj. 1,67%) oraz marży w dniu wypłaty kredytu (1,95%) co daje łącznie 7,24 % w stosunku rocznym. Od momentu wypowiedzenia pozwane nie zapłaciły na poczet należności nawet jej części. Dnia 6 X 2016 Bank dokonał przelewu wierzytelności przysługującej mu na podstawie przedmiotowej umowy kredytu na powoda. Dnia 24 X 2016 powód został ujawniony w księdze wieczystej jako wierzyciel hipoteczny. Dnia 9 11 2016 powód poinformował pozwane o zawarciu umowy przelewu wierzytelności i wezwał do zapłaty. Wezwanie pozostało bez odpowiedzi. Dlatego pozew jest zasadny.

W dniu 13.12.2016r. stwierdzono brak podstaw do wydania nakazu w postępowaniu upominawczym – k. 204.

Dnia 20 12 2016r. udzielono powodowi zabezpieczenia przez zajęcie wynagrodzenia za pracę pozwanej M. W., a w pozostałym zakresie wnioski oddalono (k. 207).

Sąd II instancji dnia 24 maja 2017r (k. 25) oddalił zażalenie pozwanej.

W odpowiedzi na pozew pozwana M. W. (k. 303) wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu.

Pozwana podniosła, że przysługują jej wszystkie zarzuty jakie służą dłużnikowi wobec zwykcy wierzytelności, bowiem cesjonariusz wstąpił sukcesyjnie w miejsce cedenta. Dalej wskazała, że umowa kredytu hipotecznego indeksowanego do (...) jest sprzeczna regulacją art. 69 st. 1 Prawa bankowego w ówczesnym brzmieniu. Umowa winna określać walutę kredytu, a kwotę w niej klient zobowiązuje się zwrócić z odsetkami w określonym czasie. Cechą konstrukcyjną umowy nie jest klauzula indeksacyjna. Ówczesne prawo bankowe nie umożliwiało udzielania kredytu indeksowanego do jakiegokolwiek waluty. Z tego względu zapisy umowy kredytowej są nieważne w zakresie klauzuli indeksacyjnej na podstawie art. 58 § 1 i 3 kc, co ma wpływ na wysokość zobowiązania. Pozwana kredyt zaciągnęła na kwotę 319.757,58 zł, a na dzień wypowiedzenia rzekoma należność główna wynosiła 337.408,05 zł. Zobowiązanie zamiast zmaleć wzrosło. Nadto wypowiedzenia wg pozwanej dokonano pod warunkiem rozwiązującym co nie jest dopuszczalne. Bank wskazał w piśmie, że rozważy możliwość cofnięcia oświadczenia o wypowiedzeniu w przypadku uregulowana w okresie wypowiedzenia całości zaległości obowiązującej na dzień sporządzania pisma. Zdaniem pozwanej jednostronne oświadczenia woli nie powinny być dokonywane z zastrzeżeniem warunku. Ochrona prawna interesu osoby wymaga bowiem, aby zakres skuteczności oświadczeń był oznaczony z góry. Chodzi bowiem o pewność sytuacji prawnej danej osoby. Jeśli zatem wypowiedzenie nie odniosło zamierzonego skutku, to powód nie może dochodzić roszczenia w zakresie niewymagalnych rat kredytu. Powód nie wykazał, by osoby podpisane pod wypowiedzeniem były do tego umocowane. Nadto nabycie wierzytelności nastąpiło za pośrednictwem (...) spółki (...) (powoda P. C.) w oparciu o umowę powiernictwa. Powód zobowiązał się do nabycia wierzytelności w imieniu własnym - ale na rzecz (...) spółki akcyjnej - wierzytelności przysługującej (...) Bank SA z tytułu przedmiotowej umowy kredytowej. Przelew powierniczy to zlecenie windykacji. Powiernik działa w imieniu własnym, ale na rzecz z powierzającego. W takiej sytuacji nabywca wierzytelności działa w imieniu własnym, ale na rzecz cesjonariusza. Tym samym rzeczywistym wierzycielem jest spółka (...), a nie powód. Umowa cesji jest zatem nieważna jako pozorna. Ponadto zawiadomienie o cesji wierzytelności nie zostało pozwanej doręczone. Dlatego wnosi jak we wstępie.

Pozostałe pozwane nie złożyły odpowiedzi na pozew.

Pozwana B. J. wniosła o przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w Warszawie /k. 246/. Wniosek ten sąd oddalił (k. 393).

Powód w odpowiedzi na zarzuty pozwanej ad.1 pismem z 31 X 2017r. (k. 333) rozszerzył pozew i wniósł o zasądzenie solidarnie od pozwanych na jego rzecz kwoty 337.408,05 zł z odsetkami umownymi 7,24% w stosunku rocznym do dnia zapłaty od 9 czerwca 2016r.

Wniósł też o przyznanie (...) Bank SA w trybie art. 84 kpc.

Powód podniósł, że w dacie zawarcia umowy kredytowej przepis art. 69 Prawa bankowego nie przewidywał wprost klauzuli indeksacyjnej do obcej waluty. Przepis ten zawierał jednak otwarty katalog elementów umowy kredytowej. Do roku 2005 nie istniał żaden przepis, który zakazywałby umieszczania w umowach kredytowych klauzul indeksacyjnych i przewidywał sankcję nieważności z tego tytułu. Dlatego klauzule indeksacyjne były stosowane powszechnie, a w roku 2011 ustawodawca przy okazji nowelizacji Prawa bankowego uzupełnił katalog elementów umowy kredytowej o klauzulę indeksacyjną. Dalej wskazał, iż aneksem nr (...) do umowy z dnia 30 marca (...). pozwana własnoręcznie podpisała wysokość swego zobowiązania względem banku na 345.439,49 zł tytułem kapitału kredytu, czyli należności głównej. Jest to uznanie długu przez pozwaną. Od tego oświadczenia woli pozwana ad. 1 nie uchyliła się. Odnośnie wypowiedzenia umowy powód zauważył, że w treści wypowiedzenia nie ma żadnego warunku. Ma ono postać bezwarunkową. Jedyne potencjalne cofnięcie oświadczenia o wypowiedzeniu zostało uzależnione od spłaty. Zaprzeczył by oświadczenie wypowiedzeniu złożyły osoby nieuprawnione i załączył stosowne pełnomocnictwo. Przyznał, że nabył wierzycelność w oparciu o umowę powiernictwa zawartą ze spółką akcyjną (...) jako powierzającym. Wynika z niej, że powód zobowiązał się do nabycia wierzycelności w imieniu własnym, lecz na rachunek spółki (...) za pieniądze powierzone powodowi przez spółkę. Zatem powód jest czynnie legitymowany do wytoczenia powództwa, co potwierdza umowa cesji zawarta między nim a (...) Bankiem SA. Powód powiadomił pozwaną ad. 1 o przelewie wierzycelności, ale przesyłka wróciła niepodjęta. Korespondencję wysłał na adres, którym pozwana posługuje się w odpowiedzi na pozew. Powód podtrzymał żądanie z uwzględnieniem rozszerzenia pozwu.

Na rozprawie w dniu 28 marca 2018r. pozwana B. J. podała, że doszło do działu spadku po ojcu, w którym zrzekła się majątku i dlatego obecnie nie powinna odpowiadać.

Na wniosek powoda o sprawie zawiadomiono w trybie art. 84 kpc (...) Bank SA (k.357), który nie wniósł interwencji.

Sąd ustalił co następuje:

W dniu 29 listopada 2005r. M. W. (1), T. P. (1) i M. P. (1) zawarli z (...) Bank SA w W. – (...) Oddział w Ł. umowę kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej w kwocie 319.757,58 zł. Oprocentowanie kredytu było zmienne i wyniosło na dzień umowy 2,71 % w skali roku na co składa się suma obowiązującej stawki (...) i stałej marży banku 1,95%. Kredytobiorcy oświadczyli, że są świadomi ryzyka kursowego wynikającego ze zmiany kursu waluty. Kredyt miał być spłacony w 240 ratach miesięcznych. Za opóźnienie przewidziano w §16 regulaminu odsetki w wysokości podwojonego oprocentowania umownego. Dla zabezpieczenia spłaty kredytu ustanowiono hipotekę kaucyjną na nieruchomości przy ul. (...) w W. do kwoty 543587,89 zł. Kredyt został przelany w transzach na rachunek M. W.. Umowę zawarto za pośrednictwem biura kredytowego. Pracownik tego biura sprawdziła oferty kilku banków i zaproponowała kredyt z G. Bank. Przed podpisaniem umowa została przeczytana przez Kredytobiorców. Kredytobiorcy nie zgłaszali, że jakiś zapis umowy nie odpowiada im. Kredytobiorcy nie mieli zdolności kredytowej na zaciągnięcie kredytu w PLN.

(dowód: umowa, oświadczenia, regulamin, tabele k. 16- 48 akt

- przesłuchanie M. W. e-protokół z 28 03 2018r. g. 00.03.30 i dalej)

Dnia 21 listopada 2011r. został zawarty aneks do umowy. Kredytobiorcy mieli prawo spłacić kredyt ratami w walucie indeksacyjnej ((...)). Ustalono też zasady ustalania kursy kupna i sprzedaży waluty indeksacyjnej.

(dowód: aneks k. 50-52 akt)

M. P. (1) zmarł 5 lipca 2013r.

(bezsporne)

Spadek po nim nabyły wprost żona T. P. (1) oraz córki M. W. (1) i B. J. (1), każda w 1/3.

(dowód: akt poświadczenia dziedziczenia k. 54-56 akt)

Dnia 30 marca 2015r. (...) Bank SA zawarł z pozwanymi M. W. i T. P. aneks do umowy. K. potwierdziły, że zaległość na dzień aneksu wynosi łącznie 2086,38 CHF tj. 8380,53 zł. Dalej strony dokonały kapitalizacji wierzytelności poprzez doliczenie opisanych wyżej zaległości do kapitału co stanowiło łącznie 345.439,49 zł. Uzgodniono doliczenie do kapitału powstałych odsetek karnych. Bank udzielił 6 miesięcznej karencji na spłatę odsetek i części kapitału do 30 09 2015r. W czasie karencji należało spłacać po 326 CHF. Oprocentowanie kredytu wyniosło 1,06% w skali roku. W §3 bank poinformował, że całkowita kwota do zapłaty wg stanu na dzień aneksu to kwota 365.804,73 zł. Po aneksie pozwana M. W. jeszcze kilka miesięcy spłacała raty. Potem zaczęła mieć kłopoty finansowe. Pozwana T. P. też nie płaciła, utrzymywała się tylko z emerytury.

(dowód: aneks k. 58-60 akt)

- przesłuchanie M. W. e-protokół z 28 03 2018r. g. 00.03.30 i dalej oraz 00.33.31)

W I kwartale 2016r. raty przestały być spłacane. Dnia 12 kwietnia 2016r. bank wypowiedział umowę i wezwał pozwane do spłaty zadłużenia. Od T. P. i M. W. przesyłki wróciły jako niepodjęte w dniu 9 maja 2016r. B. J. pisma odebrała osobiście.

(dowód: wypowiedzenie i zawiadomienie z dowodami doręczeń k. 62- 73 akt)

Na dzień skuteczności wypowiedzenia tj. 9 czerwca 2016r. niespłacony kapitał wynosił 337.408,05 zł. Należna od tej sumy stopa odsetkowa za opóźnienie to 7,24% w skali roku.

(dowód: zestawienie k. 75 akt)

historia kredytu k. 76- 133 akt)

R. Z. - pracownikowi (...) Bank SA – udzielono dnia 23 11 2015r. pełnomocnictwa do jednoosobowego m.in. składania oświadczeń woli w zakresie wypowiedzania umów.

(dowód: pełnomocnictwo k. 343 akt)

Dnia 6 października 2016r. (...) Bank SA zawarł z P. C. (1) umowę przelewu wierzytelności. Przedmiotem była wierzytelność służąca bankowi z tytułu umowy kredytowej z dnia 29 11 2005r. zawartej między (...) Bank SA a M. W., M. P. i T. P.. Zobowiązanymi z tytułu umowy kredytu były trzy pozwane oraz (...) SA jako dłużnik rzeczowy. Na dzień cesji wierzytelność banku z tytułu należności głównej (niespłaconego kapitału) wynosiła 337.408,05 zł, a wraz z odsetkami i kosztami – 347.202,34 zł. (...) Bank SA to następcą prawnym (...) Bank SA. Powód ujawnił się jako wierzyciel hipoteczny w księdze wieczystej prowadzonej dla nieruchomości przy ul. (...).

(dowód: umowa przelewu z KRS i wypisem z KW k. 135 – 170 akt)

Pismami z 9 11 2016r. powód powiadomił pozwane o cesji i wezwał do zapłaty należności 347.202,34 zł z odsetkami 7,24% w skali roku.

(dowód: pisma z dowodem nadania k. 174-179 akt)

Pomiędzy M. W. jako powódką, a (...) SA w T. toczyła się sprawa o pozbawienie tytułu wykonawczego (aktu notarialnego zaopatrzonego w sądową klauzulę wykonalności) wykonalności w którym M. W. zobowiązała się wydać na rzecz spółki nieruchomości poł. przy ul. (...). Na wniosek spółki jako właściciela nieruchomości na podstawie ww. tytułu wszczęto egzekucję. J. ujawnił się w księdze wieczystej. Właścicielem spółka stała się nabywając nieruchomości w drodze przewłaszczenia na zabezpieczenie umowy pożyczki za którą poręczyła M. W..

(dowód: pozew k. 181 - 198, 200- 203 , 223- 240, 308- 318 akt)

Dnia 15 września 2016r. między P. C. (1), a (...) SA w T. zawarto umowę powiernictwa. Na jej mocy P. C. jako Powiernik zobowiązał się do nabycia w imieniu własnym lecz na rachunek Powierzającego wierzytelności przysługujące (...) Bank SA z tytułu umowy kredytowej z dnia 29 11 2005r. zawartej między (...) Bank SA a M. W., M. P. i T. P. za kwotę 325.000 zł. Dalej ustalono, że Powiernik działa w imieniu własnym lecz na rachunek Powierzającego, który przekazał Powiernikowi 325.000 zł celem sfinansowania zakupu wierzytelności. Na żądanie Powierzającego Powiernik miał przenieść na rzecz Powierzającego nabytą wierzytelność.

(dowód: umowa powiernictwa i dowód zapłaty k. 258- 262 i 320 – 325 akt)

Dnia 10 października 2014r. M. W. (1), B. J. (1) i T. P. (1) zawarły umowę o dział spadku po M. P. (1) i dział majątku objętego była wspólnością majątkową i o zniesienie współwłasności oraz ustanowienie służebności. Mocą umowy B. J. stała się wyłącznym właścicielem lokalu nr (...) przy ulicy (...), a M. W. stała się wyłącznym właścicielem nieruchomości przy ul. (...). Na rzecz T. P. ustanowiono dożywotnią służebność mieszkania w lokalu przy ul. (...).

(dowód: umowa o dział k. 381 – 391 akt)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny ustalony został w oparciu o dokumenty złożone przez strony a częściowo na podstawie przesłuchania pozwanych. Sąd uznał złożone dokumenty za materiał w pełni wiarygodny. Żadna ze stron nie kwestionowała prawdziwości złożonych dokumentów. Zeznania pozwanych sąd również uznał za wiarygodne, aczkolwiek zeznania T. P. wniosły niewiele. Zeznania pozwanych korespondowały z zaferowanymi dokumentami, nadto nie zostały one podważone przez stronę przeciwną. Sąd dopuścił dowód z dokumentu złożonego przez pozwaną na ostatniej rozprawie tj. umowy o dział spadku, bowiem przeprowadzenie tego dowodu nie powodowało zwłoki w rozpoznaniu sprawy.

Dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy kluczowe znaczenie miała zawarta umowa kredytowa z aneksami i regulaminem, umowa cesji, umowa powiernictwa oraz umowa o dział spadku po M. P..

Poza sporem lokuje się, że umowa o kredyt o treści jak na k. 16 akt została zawarta i że kredytobiorcy przez wiele lat wywiązywali się wobec banku ze swego zobowiązania. Niespornie zawarto też dwa aneksy do umowy. W I kwartale 2016r. raty przestały być spłacane. Dnia 12 kwietnia 2016r. bank wypowiedział umowę i wezwał pozwane do spłaty zadłużenia (k. 62- 73 akt). Okres wypowiedzenia wynosił zgodnie z umową (...) dni (§13). Okres ten upłynął z dniem 9 czerwca 2016r. (mając na uwadze awizowanie przesyłki do 2 pozwanych i zwrot korespondencji do banku). Nie była trafna argumentacja pozwanej M. W., że wypowiedzenie nie było skuteczne, bowiem dokonano go pod warunkiem. Analiza wypowiedzenia (k. 62, 66, 70) prowadzi do wniosku, że oświadczenie to ma postać stanowczą. W treści wypowiedzenia nie ma żadnego warunku. Bank jedynie oświadczył, że rozważy możliwość cofnięcia oświadczenia o wypowiedzeniu, jeśli w okresie wypowiedzenia zostanie uregulowana w całości zaległość. Nie można tego uznać za wypowiedzenie pod warunkiem. Wypowiedzenie zatem było skuteczne. Z tym momentem całość zobowiązania stała się wymagalna zgodnie z § 11 ust. 4 umowy.

Dnia 15 września 2016r. między powodem, a (...) SA w T. zawarto umowę powiernictwa (k. 258- 262). Na jej mocy powód jako Powiernik zobowiązał się do nabycia w imieniu własnym, lecz na rachunek Powierzającego wierzytelności przysługujące (...) Bank SA z tytułu umowy kredytowej z dnia 29 11 2005r. zawartej między (...) Bank SA a M. W., M. P.

i T. P. za kwotę 325.000 zł. Dalej ustalono, że Powiernik działa w imieniu własnym, lecz na rachunek Powierzającego, który przekazał Powiernikowi 325.000 zł celem sfinansowania zakupu wierzytelności. Na żądanie Powierzającego Powiernik miał przenieść na rzecz Powierzającego nabytą wierzytelność.

Zawarcie takiej umowy pozostawało bezsporne. Strona pozwana podniosła w odpowiedzi na pozew, że umowa ta była pozorna. Twierdzenia tego pozwana nie udowodniła. Pozwana nie zainicjowała i nie przeprowadziła na tą okoliczność skutecznego dowodu. Twierdzenie to pozostało gołosłowne. Zawarty w aktach materiał dowodowy w postaci dokumentów nie uprawniał do przyjęcia tezy o pozorności umowy powiernictwa. Umowa ta zatem wywołała skutek prawny. Powód był czynnie legitymowany do wytoczenia powódwa. Treść umowy powiernictwa wskazuje, że Powiernik zobowiązał się do nabycia wierzytelności od banku w imieniu własnym i że dalej działa w imieniu własnym dla osiągnięcia celu umowy. Ponieważ Powierzający nie żądał przeniesienia na siebie nabytej od banku wierzytelności i do przeniesienia takiego nie doszło, to powód był uprawniony do wystąpienia na drogę sądową z niniejszym pozwem. Taka ocenę prawną zaprezentował też Sąd Apelacyjny w Gdańsku rozpoznając zażalenie pozwanej (k. 269). Poza zainteresowaniem sądu pozostawała intencja powoda i (...) SA towarzysząca im przy zawieraniu umowy powiernictwa. Dotyczy to też późniejszej umowy cesji zawartej z bankiem. Istotne było tylko to, czy umowy zawarto zgodnie z porządkiem prawnym i czy wywołały one określony skutek.

Dnia 6 10 2016 Bank dokonał przelewu wierzytelności przysługującej mu na podstawie umowy kredytowej z 29 11 2005r. na powoda. Dnia 9 11 2016 powód poinformował pozwanę o zawarciu umowy przelewu wierzytelności i wezwał je do zapłaty.

Umowa przelewu wierzytelności została zawarta skutecznie. Ma ona formę pisemną (art. 511 kc), bank był wierzycielem, a zgoda dłużnika nie jest wymagana (art. 509 kc). Cesji nie sprzeciwiała się właściwość zobowiązania, zastrzeżenie umowne czy ustawa. Cesjonariusz powiadomił pozwanę o nabyciu wierzytelności (art. 512 kc).

Pozwana podniosła, że przysługują jej wszystkie zarzuty jakie służą dłużnikowi wobec zbywcy wierzytelności i jest to zgodne z art. 513 kc.

W omawianej sprawie w odpowiedzi na pozew pozwana ad. 1 podniosła zarzut nieważności umowy z powodu zamieszczenia w jej treści klauzuli indeksacyjnej, co w roku zawarcia umowy (2005) nie było dopuszczalne. Zdaniem pozwanej sam fakt zawarcia w umowie klauzuli indeksacyjnej czyni umowę nieważną. Dalej pozwana wskazała, że wypowiedzenie umowy przez bank dokonane zostało pod warunkiem, co jest niedopuszczalne, a zatem w konsekwencji do wypowiedzenia umowy nie doszło. Do tego zarzutu sąd odniósł się powyżej. Nadto wskazała, iż nie wykazane zostało, że osoba podpisana na wypowiedzeniu była do tego umocowana. Tym samym powód nie może dochodzić roszczenia w zakresie niewymagalnych rat kredytu. Dalsze zarzuty dotyczyły braku legitymacji czynnej powoda (do czego odniesiono się wyżej) i braku zawiadomienia o cesji. Ostatni zarzut był chybiony. Jak wynika z pism z k. 172-176 powód powiadomił pozwanę o przelewie wierzytelności i wezwał je do zapłaty. Pisma wysłano do pozwanych – tak k. 178. Jednocześnie warto naznaczyć, iż brak powiadomienia dłużnika o cesji nie czyni umowy przelewu wierzytelności nieważną lub bezskuteczną. Przepisy art. 512 i 515 kc- odnoszące się do kwestii zawiadomienia -regulują inne czynności związane ze spełnieniem świadczenia w sytuacji zawarcia umowy cesji. Zarzut braku umocowania osoby podpisanej na wypowiedzeniu też nie był trafny. Wypowiedzenie podpisał R. Z., który do złożenia takiego oświadczenia woli był uprawniony jednoosobowo – zob. pełnomocnictwo k. 343 akt.

Najdalej idący był zarzut nieważności umowy z powodu zamieszczenia w jej treści klauzuli indeksacyjnej, co w roku zawarcia umowy (2005) nie było - zdaniem pozwanej - dopuszczalne. W tym miejscu godzi się jednak zauważyć, iż pozwane ad. 1 i 2 (kredytobiorczynie) – podczas przesłuchania na ostatniej rozprawie – nie podtrzymały tego zarzutu. Pozwane oświadczyły, że ich zdaniem umowa kredytowa nie zawiera zapisów, które czyniłyby ją nieważną.

Niezależnie od zmiany stanowiska, sąd uznał za niezbędne poczynienie dalszych rozważań.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z 28 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (brzmienie ustępu 1 w dniu zawarcia umowy i w dniu dzisiejszym jest tożsame), przez klasyczną umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do

dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotą środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Udzielanie kredytów jest jedną z czynności banków przewidzianą w prawie bankowym. Do essentialia negotii umowy kredytu należą: oddanie przez bank do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie ściśle określonej kwoty środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel oraz zobowiązanie kredytobiorcy do korzystania z oddanych do dyspozycji środków pieniężnych na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu (patrz. Arkadiusz Kawulski, Komentarz do prawa bankowego - uwagi do art. 69, publ. LEX). Umowa kredytu stanowi zatem odrębny typ umowy nazwanej. Jest to umowa konsensualna, dwustronnie zobowiązująca, odpłatna. Zgodnie z porządkiem obowiązującym w roku 2005, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności:

- 1) strony umowy,
- 2) kwotę i walutę kredytu,
- 3) cel, na który kredyt został udzielony,
- 4) zasady i termin spłaty kredytu,
- 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany,
- 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu,
- 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu,
- 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych,
- 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje,
- 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Powyższy katalog nie jest katalogiem zamkniętym. Świadczy o tym zapis „w szczególności”. Powyższe oznacza, że w umowie mogą znaleźć się inne postanowienia i regulacje. Przedmiotowa umowa z 29 11 2005r. zawierała w swej treści to co czym mowa w powyższym katalogu otwartym. Fakt wypłacenia środków był poza sporem.

W niniejszej sprawie, co wynika z treści łączącej strony umowy, bank udzielił pozwanym ad. 1 i 2 oraz M. P. - kredytu indeksowanego. Nie był to kredyt walutowy, lecz kredyt powiązany z kursem waluty obcej. Kredyt walutowy to kredyt określony w walucie obcej, wypłacony w walucie obcej i spłacany w walucie obcej. Przedmiotowy kredyt określony był w PLN (na sumę 319.757,58 zł) i w takiej walucie był wypłacony (przelany). Kredyt indeksowany (inaczej ‘waloryzowany’) był kredytem w którym umowa nakazywała w chwili wypłaty przeliczyć kwotę kredytu w PLN na równowartość w walucie obcej /wg kursu tej waluty w danym banku/. Ta równowartość stanowiła następnie podstawę do wyliczenia wysokości rat spłaty kredytu wg kursu sprzedaży waluty w danym banku i w tej wysokości stanowiły one zobowiązanie kredytobiorcy (zob. Jacek Czabański ‘Walutowe klauzule waloryzacyjne w umowach kredytów hipotecznych. Analiza problemu’ – rozdział II). Nowelizacja ustawy Prawo bankowe z 26 lipca 2011r. (Dz.U. 165 p. 984) wprowadziła do ustawy nowe terminy jak umowa indeksowana i denominowana do waluty obcej. Wprowadziła też możliwość spłacania rat w walucie indeksacyjnej i wyznaczała zasady ustalania kursu waluty obcej. (...) Bank SA w wykonaniu tej nowelizacji zawarł z kredytobiorcami stosowny aneks – k. 50 i dalej akt.

Mocą noweli w art. 69 ust. 2 dodano pkt 4a w brzmieniu: „w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu”.

Chybione jest jednak wywodzenie, iż dopiero od momentu wejścia w życie nowelizacji (tj. 26 08 2011r.) dopuszczalne stało się indeksowanie do waluty obcej. W ocenie sądu już wcześniej

włączenie do umowy klauzuli waloryzacyjnej, nie było sprzeczne z porządkiem prawnym

Do 24 stycznia 2009r. obowiązywała w Polsce zasada walutowości. Zniesienie tej zasady nastąpiło mocą ustawy z dnia 23 października 2008 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz ustawy - Prawo dewizowe (Dz. U. 2008 r. Nr 228, poz. 1506. Zgodnie z art. 358 §1 k.c. zobowiązania na terenie Polski mogły być wyrażane wyłącznie w walucie polskiej, chyba że przepis szczególny stanowił inaczej. Tymi przepisami szczególnymi były regulacje prawa dewizowego i rozporządzeń Ministra Finansów, które zezwalały bankom na dokonywanie rozliczeń dewizowych. Jedynym warunkiem było jednoczesne zaoferowanie konsumentowi zawarcia oraz wykonania umowy w walucie polskiej. W związku z tym należy uznać, że także przed rokiem 2009 przepisy prawa cywilnego zezwalały na zawieranie umów kredytowych z walutową klauzulą waloryzacyjną, gdyż działanie takie było dopuszczalnym wyjątkiem od zasady walutowości wyrażonej w art. 358 §1 k.c. (patrz: J. C., 'Walutowe klauzule waloryzacyjne w umowach kredytów hipotecznych. Analiza Problemu' - Rozdział IV).

Powyższe dało podstawę do postawienia przez część przedstawicieli doktryny tezy, że umowa tego rodzaju (w tym zatem zawarta przez kredytobiorców dn. 29 11 2005r.) nie była klasyczną umową kredytu z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, lecz umową nienazwaną opartą o typową umowę kredytu i zawierającą szereg jej elementów, ale charakteryzującą się pewnymi odmiennościami (patrz ww. cyt. opracowanie).

Nie zmienia to jednak tego, że umowa z walutową klauzulą waloryzacyjną pozostaje ważna. Strona pozwana w odpowiedzi na pozew nie powołała innych argumentów mających uzasadnić nieważność umowy. Jednym argumentem był fakt zawarcia w niej (w roku 2005) klauzuli indeksacyjnej. Jak wyżej omówiono, nie czyniło to jednak umowy nieważną.

Strona pozwana nie powołała się na postanowienia abuzywne w umowie lub regulaminie. Nie oznaczyła ich, nie skonkretyzowała. Tym samym przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczności wskazane przez pozwaną ad. 1 było zbędne. Pozwana wniosła, aby biegły wyliczył wysokość zobowiązania pozwanych z tytułu umowy kredytu przy założeniu, że kredyt został udzielony w złotych polskich (319.757,58 zł) przy oprocentowaniu określonym w umowie (2,71%) i 240 równych miesięcznych ratach kredytowych, a wypowiedziany został ze skutkiem na koniec maja 2016 oraz przy alternatywnym założeniu, że umowa kredytu nie została skutecznie wypowiedziana do dnia dzisiejszego; nadto na okoliczność wyliczenia rzeczywistej wysokości zobowiązania pozwanych wobec banku z tytułu umowy kredytu przy założeniu i uwzględnieniu, że wypłata i spłata kredytu dokonywana była przy średnim kursie NBP wyliczonym na daty wypłaty poszczególnych transz, jak i daty spłaty poszczególnych rat.

Druga teza i oznaczona tam okoliczność nawiązują do krytykowanej w doktrynie i orzecznictwie koncepcji tzw. redukcji utrzymującej skuteczność. Zakłada ona, że jeśli jakieś postanowienia umowne są nieważne, to są nieważne tylko w zakresie wykraczającym ponad dopuszczalny prawem zakres. Podkreśla się jednak, że zastosowanie tej koncepcji w umowach zawieranych z konsumentami jest niedopuszczalne. Niedopuszczalna jest też modyfikacja postanowienia umownego (uznanego za abuzywny), jak również próba zastąpienie go innym. Nadto naprawianie klauzul waloryzacyjnych sądowym ustalaniem innego miernika (np. kursem NBP) prowadzić może do zbyt daleko posuniętej arbitralności (zob. cyt. wyżej opracowanie – Rozdział VIII oraz uzasadnienie wyroku Sądu Apel. w B. z 14 grudnia 2017r. sygn. IACa 447/17).

Obie tezy dowodowe /określone przez pozwaną – k. 304/ dla ich uwzględnienia i zlecenia biegłemu sporządzenia opinii z pominięciem pewnych postanowień umowy czy regulaminu wymagałoby w pierwszej kolejności przesądzenia przez Sąd, że umowa z 29 11 2005r. w swej treści (lub regulaminie) zawiera klauzule niedozwolone. Do takiej konkluzji sąd nie miał podstaw dojść, bowiem strona pozwana (poza zastrzeżeniem co do umieszczenia w umowie klauzuli waloryzacyjnej) nie zgłosiła zarzutu abuzywności konkretnych zapisów umowy czy regulaminu. Nie skonkretyzowała, które z postanowień umowy (czy regulaminu) – a nie dotyczące głównych świadczeń stron - uznaje za niedozwolone.

A tylko to dałoby sądowi podstawę do wyeliminowania z umowy czy regulaminu niedozwolonych zapisów (oczywiście pod warunkiem uznania ich przez sąd za abuzywne) i zlecenie wykonania przez biegłego opinii z ich pominięciem. Pozwane na rozprawie oświadczyły, że umowa nie jest nieważna i nie zawiera zapisów czyniących ją nieważną; pozwana ad. 1 zeznała, że nie potrafi powiedzieć, że są w niej klauzule niedozwolone (00.17.06; 00.22.49). Dlatego sąd nie uwzględnił wniosku dowodowego pozwanej ad. 1 dotyczącej dowodu z opinii biegłego i dowodu tego nie przeprowadził.

Co do wielkości długu sąd oparł się na treści umowy przelewu wierzytelności z 6 października 2016r. Z jej zapisów wynika, że dług wynosi 337.408,05 zł i jest to wielkość niespłaconego kapitału (bez należności akcesoryjnych). Bezsprzecznie po tej dacie pozwane na poczet zobowiązania niczego nie zapłaciły. W ocenie sądu bank nie miał powodów, by poświadczać nieprawdę w tym kontrakcie. Godzi się też zauważyć, że kwota z cesji koresponduje z kwotą o której mowa w aneksie do umowy z dnia 30 marca 2015r. (k.58). Już wtedy istniał po stronie kredytobiorców problem ze spłatą rat. Na dzień aneksu zaległość wynosiła 8.380, 53 zł i tą kwotę stojące do aneksu pozwane ad. 1 i 2 potwierdziły – takie zgodne oświadczenie zostało tam złożone wprost (zob. k. 58). Sąd nie podziela stanowiska powoda, że mocą aneksu pozwane uznały cały dług wynikający z umowy kredytowej. Zapis o całkowitej kwocie do zapłaty (na sumę 365.804,73 zł) zawarty jest w §3 aneksu i nie jest to zgodne oświadczenie stron umowy, lecz są to dane pochodzące od banku. Tak wynika wprost z zapisu ustępu 2 §3 zawierającego zwrot: „Bank informuje”. Zgodnie potwierdzenie dotyczy tylko wysokości zaległości, o której mowa w preambule aneksu. Również zapis §1 ust. 1 w przedmiocie postanowień zmieniających nie stanowi zgodnego oświadczenia potwierdzającego saldo i nie może być uznane za uznanie długu. Uznanie wprost obejmuje tylko zaległości z preambuły. Tak czy inaczej, strony w aneksie tj. w jego §1 ust. 1 zawarły zapis, że wymagalne wierzytelności zostaną doliczone do kapitału i że wskutek tej czynności kapitał kredytu wynosi 85.998,68 CHF co w przeliczeniu na PLN wynosiło 345.439,49 zł. Pozwana w toku sprawy oświadczyła, że po zawarciu aneksu jeszcze przez parę miesięcy spłacała raty. Zaprzestała w początkach (pierwszym kwartale) roku 2016. Powyższe oświadczenie koresponduje z wyliczeniem przedstawionym w umowie cesji. Wynika z niej – co wyżej sygnalizowano – że niespłacony kapitał na 6 10 2016r. miał wartość 337.408,05 zł. Jest to mniej niż niespłacony kapitał wskazany w aneksie z 30 03 2015r. oznaczony na 345.439,49 zł. Jeżeli pozwana stoi na stanowisku, że spłaciła więcej (i dług kapitałowy zmalał w większym stopniu) to winna ten fakt udowodnić. To na niej spoczywał ciężar dowodu. Pozwana ad. 1 – jak też pozostałe pozwane – tej okoliczności nie wykazały. Nie mogło być uznane za wniosek dowodowy na tą okoliczność żądanie złożenia przez G. Bank pełnej dokumentacji dotyczącej umowy kredytu (k. 303v). Tego wniosku sąd nie uwzględnił uznając go za nieprzydatny. Dłużnik spełniając świadczenie ma prawo żądać pokwitowania (art. 462 kc). To strona pozwana winna przedstawić do akt dokumentację potwierdzającą spłatę kredytu w większej wysokości, aniżeli wynika to z umowy cesji. Strona pozwana nie przedstawiła żadnych pokwitowań czy dowodów przelewu albo dowodów na spełnienie świadczenia w innej bezgotówkowej postaci. Zdaniem sądu, gdyby strona pozwana dysponowała takimi dokumentami to z pewnością by je przedstawiła do akt. Kredytobiorczyni ad. 1 jest z wykształcenia księgową i z tego względu można przyjąć za pewnik, iż archiwizuje wszystkie dokumenty związane ze spłatą zobowiązań, bowiem ma świadomość tego jak duża jest ich waga.

Podsumowując, sąd na podstawie materiału złożonego do akt ustalił, że dług z tytułu niespłaconego kapitału -mający swe źródło w umowie kredytowej z 29 11 2005r. -wynosi 337.408,05 zł.

Taki dług obciąża pozwaną M. W. i T. P.. Pozwane te były kredytobiorcami. Zobowiązanie pozwanej B. J. (1) jest wynikiem spadkobrania po M. P. (1). Kredytobiorca ten zmarł 5 lipca 2013r. Spadek po nim nabyły wprost żona T. P. (1) oraz córki M. W. (1) i B. J. (1), każda w 1/3 (k. 54-56). Powyższe oznacza, że spadkobierczynie odziedziczyły też dług spadkowy. M. P. (1) za zobowiązanie kredytowe odpowiadał w całości solidarnie z pozostałymi kredytobiorcami. Zgodnie z art. 1031 §1 kc w razie prostego przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe

bez ograniczenia. Taki stan rzeczy trwa do dnia spadku. W tej sprawie istotne było, że dział spadku nastąpił. Nie ma znaczenia jak spadkobierczynie spadek podzieliły tzn. co komu przypadło. Dla zakresu odpowiedzialności istotne jest tylko to, czy dział spadku miał miejsce. Do dnia spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe (art. 1034 §1 kc). Od chwili dnia spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku do wielkości udziałów (art. 1034 §2 kc). Dział spadku nastąpił. Wielkość udziałów w spadku wynosiła po 1/3

dla każdego ze spadkobierców (k. 54-56). Dlatego pozwana B. J. (1) odpowiada za dług spadkowy do wielkości swego udziału w spadku tj. odpowiada za 1/3 długu. Mając powyższe na uwadze sąd z mocy art. 471 kc w zw. z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego oraz art. 509 kc i art. 1034 §2 kc orzekł jak w punktach I i II sentencji. W pozostałej części żądanie w stosunku do pozwanej ad. 3 zostało oddalone (pkt III wyroku).

O odsetkach za opóźnienie orzeczono z mocy art. 481 kc mając na uwadze zapis §16 regulaminu do umowy kredytowej (k.34). Powód jako następca prawny banku pod tytułem szczególnym (cesja) wszedł w całość praw i obowiązków wynikających z umowy kredytowej. Odsetki umowne wynoszą 7,24% w stosunku rocznym (zob. umowa cesji §1 pkt 6 b i §16 regulaminu w zw. z §6 umowy). Odsetki zasądzono od 9 czerwca 2016r., gdy wypowiedzenie umowy stało się skuteczne.

Pozwane jako strona przegrywająca mają obowiązek zwrotu przeciwnikowi kosztów procesu stosownie do zasady wyrażonej w art. 98 k.p.c.

W sprawie niniejszej w toku procesu powód rozszerzył żądanie pozwu z kwoty 100.000 zł do 337. 408,05 zł.

W tej sprawie zastosowanie znajdują normy cyt. niżej rozporządzenia o treści zmienionej rozprędzaniem z 3 października 2016r. Dz.U. 2016.1667 (weszło w życie 27 X 2016r.) bowiem pozew wniesiono 24 11 2016r.

Zgodnie z treścią § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 X 2015 roku w sprawie opłat za czynności radcy prawnego - Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804, w razie zmiany w toku postępowania wartości stanowiącej podstawę obliczenia opłat, bierze się pod uwagę wartość zmienioną, poczynając od następnej instancji. Oznacza to, że zmiana wartości przedmiotu sporu może być uwzględniana – dla ustalenia wynagrodzenia pełnomocnika - dopiero w instancji odwoławczej, a do tego momentu znaczenie zawsze ma wartość z chwili wniesienia pozwu.

Dlatego na zasądzone od pozwanych koszty procesu - z uwzględnieniem ww. nowelizacji - składają się: wynagrodzenie pełnomocnika ustalone zgodnie §2 pkt 6 cyt. Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości tj. 5400 zł, nadto opłata od pozwu (5000 zł) i opłata od pozwu w części rozszerzonej (11.871 zł) i opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł. Razem 22.288 zł, przy czym od pozwanej B. J. należna jest ich 1/3. O powyższym orzeczono w punktach IV i V wyroku.